

Th. van Tijn

ONEIGENLIJKE GESCHIEDSCHRIJVING

Enkele opmerkingen naar aanleiding van P. Reinalda, "Enkele opmerkingen over de geschiedschrijving van de arbeidersbeweging en haar verhouding tot de sociale geschiedenis in Nederland" (Groniek no. 45/46, sept./okt. 1976).

In het artikel van B. Reinalda, hierboven genoemd, komen een aantal mededelingen en suggesties voor ten aanzien van de geschiedenis van de Sociaal-Historische Studiekring - Nederlandse Vereniging tot beoefening van de Sociale Geschiedenis (NVSG), die volstrekt onjuist zijn. Hun onjuistheid is aan de hand van de dokumentatie van de vereniging (notulen van de jaarvergaderingen bijvoorbeeld) zonder moeite aan te wijzen. Daar ik in het grootste deel van de periode, waarover Reinalda schrijft, voorzitter van de Studiekring, resp. NVSG was, acht ik het mijn plicht voor rectificatie te zorgen. Tevens maak ik van de gelegenheid gebruik een onjuiste suggestie aangaande mijn persoonlijke opvattingen te signaleren.

De suggestie door Reinalda gewekt is, dat de Studiekring/NVSG jarenlang een interne strijd heeft gekend aangaande de richting die zij zou inslaan, dat er een meerderheid kwam voor een bepaalde opvatting, dat de andere opvatting vertegenwoordigd zou zijn door (onder anderen?) de leden G. Harmsen en A. Mellink, waarna de minderheid ten slotte besloot tot uitgave van een Jaarboek voor de geschiedenis van socialisme en arbeidersbeweging in Nederland, waarvan het eerste deel inmiddels verschenen is. In het volgende zal ik aantonen, dat deze suggestie in strijd is met de feiten.

I. De koerswijziging van de Sociaal-Historische Studiekring.

Er heeft in 1967/'68 zonder twijfel een koerswijziging van de Sociaal-Historische Studiekring plaatsgevonden. Aanleiding was een bestuurscrisis. G. Harmsen bedankte als secretaris van de vereniging en als mede-redacteur van haar mededelingenblad "daar niet langer gerekend kon worden op een goede samenwerking

binnen het bestuur". (Notulen HH-vergadering 6-5-'67, met bijlage). Blijkens de notulen ging het om een geschil van persoonlijke aard. Dit geschil doet verder niet terzake en is mij ook niet bekend. Naar aanleiding hiervan verklaren de overgebleven bestuursleden zich demissionair. Deze bestuurscrisis was tevens aanleiding de organisatie van de studiekring nader te bezien; het lid R. de Jong werd verzocht een nota op te stellen over "een eventuele reorganisatie van de studiekring".

Die nota, ondertekend door J.L. van Rossum en R. de Jong, komt op de vergadering van 11 november 1967 in behandeling. Zij heeft geen betrekking op de geschillen van persoonlijke aard in het bestuur, en evenmin op opvattingen omtrent wat sociale geschiedenis is en hoe deze beoefend moet worden. De kern van hun voorstel is, dat de vereniging niet langer zou zijn een kleine, vrijwel besloten vriendenkring; ze zou moeten worden: "Een open en zakelijke wetenschappelijke vereniging van beoefenaars van en belangstellenden in de sociale geschiedenis. Van deze vereniging moet iedereen — al dan niet academisch gevormd — die zich met sociale geschiedenis bezig houdt of er belangstelling voor heeft, lid kunnen worden". Aldus werd besloten, dat was de koerswijziging. Harmsen wordt op dezelfde vergadering benoemd tot mede-redacteur van het Mededelingenblad, één van de functies waarvoor hij eerder had bedankt. Hij aanvaardt die (her-)benoeming. Blijkbaar is hij het met de nieuwe koers ("Open en zakelijke wetenschappelijke vereniging") eens en is voor hem het "geschil van persoonlijke aard" opgeheven door het terugtreden van A. Lehning als voorzitter van de Studiekring.

Het nieuwe bestuur, met ondergetekende als voorzitter, stelde een ontwerp-circulaire op, bestemd voor

ledenwinning van de nu "open" vereniging. Daarin komt een omschrijving voor van het veld dat de vereniging wil bestrijken. Volgens de notulen van de buitengewone huishoudelijke vergadering van 9 maart 1968 liepen de meningen over "wat nu eigenlijk sociale geschiedenis is" niet parallel, maar stemde de vergadering in met de "opsomming van objecten" van de sociale geschiedenis die de vereniging tot haar studieterrein zou rekenen. Dat was dezelfde opsomming als in het bestuursontwerp gegeven, maar met toevoeging van "de geschiedenis van sociale structuren en processen". De "opsomming van objecten" komt derhalve te luiden: "De geschiedenis van sociale structuren en processen; de ontwikkeling van klassen, standen en andere sociale groepen in hun onderlinge verhoudingen; vormen van sociaal bewustzijn; sociale bewegingen; personen die in deze bewegingen een rol hebben gespeeld". (NB: Reinalda citeert dit in zijn Groniek-artikel, met weglating echter van "sociale bewegingen"; ik houd dit voor een betreurenswaardige transcriptie- of reproductiefout). De hele vergadering, inclusief het aanwezige lid G. Harmsen, stemt met deze "opsomming van objecten" in. Er bleek hierover geen enkel meningsverschil; Harmsen continueert zijn werk als redacteur van het Mededelingenblad.

Reinalda echter doet het in Groniek voorkomen alsof hierover strijd geleverd is ("Deze richting behaalt de meerderheid"; dat zou betekenen dat er een andersdenkende minderheid geweest zou moeten zijn,—die heeft zich niet gemanifesteerd. Ik ga hier maar voorbij aan de wijze waarop Reinalda "deze richting" definieert, nl. aan de hand van uitspraken van H. Baudet en B.W. Schaper; dit waren meningen onder andere meningen gericht tot de ledenvergadering van november '67; zij vormden niet de grondslag voor een "richting": de "richting" werd aangegeven in maart 1968 door de "opsomming van objecten" die met algemene stemmen is aanvaard, niet door uitspraken eerder door Baudet, Schaper of wie dan ook gedaan).

II. Een minderheid die er niet was

Reinalda in Groniek doet het voorkomen, alsof deze "opsomming van objecten" (waarmee blijkens de notulen ook G. Harmsen instemde), al onmiddellijk tot gedachten en initiatieven leidde om het buiten verenigingsverband anders te doen, in oppositie tegen de nieuwe koers van de vereniging (sinds maart 1968 met algemene stemmen omgedoopt in NVSG). Ik citeer: "Al bij de koerswijziging van de Sociaal-Historische Studiekring in 1968 werd door enkele leden gedacht aan een aparte werkgroep voor de bestudering van de geschiedenis van socialisme en arbeidersbeweging in ons land. In 1969 kwamen in Amsterdam, Groningen en Nijmegen werkgroepen tot stand, die hun aandacht inderdaad zo richten". Reinalda verwijst hiervoor naar een stuk van de hand van Harmsen in het Mededelingenblad van de vereniging (no. 41, mei 1972). Ik lees daarin dat "het laatste jaar" in genoemde plaatsen werkgroepen tot stand kwamen: dat zou dus 1971 zijn, niet 1969. Van oppositie tegen de koers der vereniging blijkt niets: de werkgroepen worden in het Mededelingenblad van de vereniging gepropageerd, alsof ze in de lijn van de vereniging lagen. Dat was dan ook zo. Nergens blijkt dat dit een initiatief was van een minderheid van leden, ontevreden met de kers van de meerderheid. Daarvan was dan ook niets gebleken.

In mei 1972 wordt de redactie van het Mededelingenblad gewijzigd. G. Harmsen blijft er lid van (blijkbaar geen moeite met de koers van de vereniging), naast hem komt o.a. A. Mellink (idem).

III. "Neutralisering van de klassen-tegenstellingen"

In het Mededelingenblad van november 1973 verschijnt een discussienota "aangaande de verdere ontwikkeling van vereniging en Mededelingenblad", ondertekend door bestuur en redactie, d.w.z. ook door G. Harmsen en A. Mellink. Deze ondertekening wordt door Reinalda niet vermeld.

Hij citeert uit de Nota dat de klassenstrijd "een kwestie van minstens twee partijen en van hun onderlinge verhouding" is, en ook als zodanig bezien moet worden, "z6 dat op beide partijen evenveel licht zou vallen". Volgens Reinalda betekent dit "Neutralisering van de klassentegenstellingen". Wie er dat uit leest, kan niet lezen; alsof men de slag om Stalingrad kan bestuderen door alleen op de Russische strijdmacht licht te laten vallen en niet evenveel op de Duitse, — hetgeen niet behoeft te betekenen dat de geschiedschrijver van die slag "neutraal" zou moeten staan tussen Nazi-leger en Rode Leger. Reinalda's conclusie uit de tekst raakt kant noch wal: echter, zou de door hem geconstateerde "Neutralisering van de klassentegenstellingen" juist zijn, dan ware deze tevens voor de verantwoordelijkheid van Harmsen en Mellink. De Nota werd als uitgangspunt voor de toekomst van vereniging en blad aanvaard door de ledenvergadering van 10 november 1973. Er was geen enkele oppositie tegen de zinsmede, waaruit Reinalda "neutralisering van de klassentegenstellingen" meent te moeten distilleren. Reinalda werd op die vergadering toegelaten als lid.

IV. Het Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis

In bovengenoemde Nota van bestuur en redactie was de "opsomming van objecten" van 1968 herhaald, zonder enige oppositie op te roepen. Op grondslag daarvan en van de gehele Nota zou het bestuur streven naar de omzetting van het Mededelingen-blad in een Tijdschrift. Tot die omzetting werd besloten op een voortgezette ledenvergadering in december 1974. Het nieuwe Tijdschrift kreeg van de ledenvergadering dezelfde redactie als het Mededelingenblad; daartoe behoorden Harmsen en Mellink, mede-ondertekenaars van de Nota waarin de koers werd uitgestippeld. Nergens bleek dat zij of anderen het met die koers niet eens zouden zijn, — integendeel, zij aanvaardden het mede-redacteurschap van het Tijdschrift.

Nog een andere kwestie werd behandeld op de voortgezette huishoudelijke vergadering van december 1974, namelijk de vraag aan welke uitgever de uitgave van het Tijdschrift gegund zou worden. De keuze liep ten slotte tussen Van Gennep BV te Amsterdam en SUN te Nijmegen. In de notulen van deze decemberbijeenkomst staat: "Harmsen meende dat men oorspronkelijk met SUN in zee wilde gaan. Hij deelde mee dat bij SUN het plan leeft om een jaarboek voor sociale geschiedenis uit te geven, dat echter niet door zou gaan als het tijdschrift door SUN verzorgd zou worden. Hij meende ook dat het tijdschrift geheel in het fonds van SUN paste. De voorzitter informeerde of (als de leden voor Van Gennep als uitgever van het tijdschrift zouden optreden) het jaarboek t6ch zou verschijnen. Harmsen liet dit open". Tot zover het citaat uit de notulen. Van enig meningsverschil over de koers van het tijdschrift blijkt niets. Het gaat erom, dat SUN graag een in zijn fonds passend periodiek wilde uitgeven, dat het Tijdschrift daarvoor kon dienen, en dat SUN overwoog om — als de uitgave van het Tijdschrift niet aan haar zou worden gegund — toch met een periodiek te komen, namelijk een eigen jaarboek. Dat eventuele Jaarboek en het Tijdschrift waren voor SUN verwisselbaar.

De ledenvergadering opteede bij geheime stemming voor Van Gennep; de stembriefjes werden pas op 17 januari 1975 geopend, daar de vergadering besloten had eerst een co-productie van Van Gennep en SUN na te streven — iets wat niet gelukte.

Na de bekendmaking van het besluit van de ledenvergadering (dus niet over de koers van het blad, maar over de keuze van de uitgeverij) ontving de redactie van het NVSG-orgaan een brief van Harmsen, waaruit ik citeer: "Beste mederedacteuren, ons blad zal dus nu bij van Gennep verschijnen en dit plaatst mij voor een probleem waar ik de afgelopen weken reeds bij voorbaat over nagedacht heb. Doordat ik voor de SUN op het terrein van de geschiedenis van socialisme en arbeidersbeweging actief ben kom ik in een dubbelslachtige positie. Het is in het verleden reeds re6el

zo geweest dat mij verweten werd dat bepaalde stukken in T(e) E(lfder) U(re) verschenen in het Mededelingenblad hadden thuisgehoord en omgekeerd dat een bepaald stuk beter in de Limburg-bundel van de Sun had gepast dan in het Mededelingenblad. Om te voorkomen dat dit de persoonlijke verhoudingen bederft doe ik een keuze: ik bedank als redacteur van het Mededelingenblad en ga mij uitsluitend aan uitga-ven voor de Sun wijden".1)

Voor dit bedanken was dus geen meningsverschil over de koers of inhoud van vereniging of blad bepalend, maar de keus van de ledenvergadering voor een andere uitgeverij dan de SUN. ongeveer tegelijkertijd bedankte Mellink als redacteur van het Tijdschrift, evenmin om redenen aard of koers van het blad betreffend.

V. Oneigenlijke geschiedschrijving

Reinalda doet het in zijn Groniek-artikel voorkomen alsof er sinds 1968 sprake was van een meningsverschil, met een meerderheid en dus ook een minderheid; alsof sinds 1969 werkgroepen geïnspireerd door die "minderheid" en dus in oppositie tegen de koers van de vereniging werd gevormd ;

alsof de nieuwe koers van de vereniging "neutralisering van de klassentegenstellingen" inhield waar die minderheid tegen was; alsof dit "meningsverschil" leidde tot het uit-treden van Harmsen en Mellink uit de redactie en tenslotte tot uitgave van het Jaarboek. Stuk voor stuk is daarvan in de geschiedenis van de vere-niging niet alleen niets terug te vinden, maar blijkt bovendien voortdu-rend het tegendeel. Ik noem dit alles maar "oneigenlijke geschiedschrijving".

Die "oneigenlijke geschied-schrijving" gaat nog verder en leidt tot een oneigenlijke toekomstverwachting. Ik citeer uit Reinalda's Groniek-ar-tikel: "In het Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis ontbreken de namen van de Mededelingenblad-redacteurs G. Harmsen en A. Mellink. Als uitvloeisel nog van hun beleid in het Medede-lingenblad nam de arbeidersbeweging in de eerste nummers van het Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis een aanzienlijke plaats in. Verwacht mag echter wor-den, dat met de ontwikkeling van de mo-derne, structureel beoefende geschiede-

nis dit aandeel zal afnemen".

Dit suggereert, dat de ove-rige redacteurs van het Mededelingen-blad geen of een andere invloed op het beleid ervan hadden, daar immers de opname van een bepaald soort arti-kelen aan de doorwerking van de invloed van Harmsen en Mellink te danken ge-weest zou zijn. Die suggestie is onjuist. De mededeling kan voorts alleen bete-kenen, dat bedoelde artikelen nog waren aangebracht door de aftredende redac-teuren, hetgeen eveneens onjuist is. Waar Reinalda zijn "verwachting", hier-boven geciteerd, vandaan haalt, is on-duidelijk. De sinds 1968 en ook nu nog geldende werksomschrijving luidt niet alleen "sociale structuren", maar "sociale structuren en processen", en voorts onder andere "sociale bewe-gingen" (door Reinalda als gezegd ten onrechte niet geciteerd). Er is geen enkele reden voor de verwachting, dat naast "structuren" niet ook de overige elementen uit de "opsomming" van objecten de aandacht zullen behouden.

VI. "De geschiedschrijving van de arbeidersbeweging en haar verhouding tot de sociale geschiedenis in Neder-land."

De reden voor de onjuiste voorstelling van zaken door Reinalda in zijn Groniek-artikel (en in dezelf-de zin door de redactie van het Jaar boek dat in september 1976 bij de SUN verscheen, met als leden o.a. Harmsen, Mellink en Reinalda) is wellicht inmid-dels duidelijk geworden. SUN wilde een eigen periodieke uitgave, — wat haar goede recht is. Meer motivering is ei-genlijk niet nodig. De redacteurs van het Jaarboek menen echter de uitgave van het Jaarboek te moeten rechtvaar-digen uit een zogenaamd reeds jaren bestaand en principieel verschil van opvatting. Met dat doel werd de ge-schiedenis van de Sociaal-Historische Studiekring en de NVSG, benevens haar periodieken, ... nu ja, minder juist herschreven, zoals hierboven aangetoond.

Overigens zou Reinalda in zijn Groniek-artikel, blijkens de titel en de aanhef, aantonen dat de geschied-schrijving van socialisme en arbeiders-beweging geen onderdeel van de sociale geschiedenis is, maar een aparte tak

van geschiedschrijving. Over dit, zijn eigenlijke onderwerp, handelt alleen de laatste alinea. De enige reden waarom het om een aparte tak van geschiedschrijving zou gaan, blijkt te bestaan uit de noodzakelijke multi-disciplinaire aanpak. Alsof die niet nodig zou zijn bij alle elementen in de 'opsomming van objecten', inclusief de "sociale structuren en processen", of de "vormen van sociaal bewustzijn", van de NVSG en het Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis! De enige aangevoerde reden van onderscheid tussen de "geschiedschrijving van het socialisme en de arbeidersbeweging" enerzijds, en de "sociale geschiedenis" anderzijds, houdt geen onderscheid in....

VII "Neutralisering van klassentegenstellingen".

Om de lariekoek van "neutralisering van klassentegenstellingen", zogenaamd blijkend uit de notabanan bestuurs- en redactie van 1973, nader te "bewijzen" verwijst Reinalda nog naar een stuk van mijn hand, verschenen in Groniek, nr. 38, mei 1975. Ik verwijs gaarne naar dat stuk voor wie geïnteresseerd mocht zijn in mijn opvattingen over sociale geschiedenis in het algemeen en geschiedenis van de arbeidersbeweging in het bijzonder. Wie daaruit "neutralisering van de klassentegenstellingen" leest, kan niet lezen. Zoals Reinalda, die mij als volgt ten dele parafraseert, ten dele citeert: Van Tijn "ziet de vakorganisaties niet langer als de meer omvattende klasseorganisatie, maar enkel als een verkoopartikel van de arbeidskracht in een bepaalde bedrijfstak of onderdeel daarvan". De parafrase getuigt van, nu ja, slecht lezen. Ik spreek niet over de "vakorganisatie" maar over "een arbeidersvakbond", dat is dus een organisatie in één bepaalde bedrijfstak of een onderdeel daarvan; zij kan derhalve nooit zijn: "de meer omvattende klasse-organisatie", - als ik die had bedoeld had ik niet gesproken van een "arbeidersvakbond" maar van de "vakbeweging". Een typografen vakbond bijvoorbeeld is op zichzelf niet "de meer omvattende klasse-organisatie", maar een organisatie alleen van typografen.

De suggestie die gewekt moet worden, door ...nu ja, leesfouten van

Reinalda, is dat ik neutraal zou zijn in de klassenstrijd, althans als historicus. Het lust mij niet dit tegen te spreken, ook als dezelfde, nu ja, onnauwkeurigheid, begaan wordt door de complete redactie van het Jaarboek (Jaarboek, blz 13).

Th. van Tijn.

1) "Te Elfder Ure" is een door SUN uitgegeven periodiek. Blijkens het citaat uit Harmsens brief bedankte hij als redacteur van het Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis omdat hij door de keuze van Van Gennep als uitgever in een dubbelslachtige positie meende te komen; blijkens hetzelfde citaat bevond hij zich echter al eerder in zo'n positie en zou dat ook niet veranderd zijn als het Tijdschrift door de SUN zou zijn uitgegeven. Dat neemt niet weg dat de reden voor zijn bedanken zijn gevoelens was, dat die keuze voor Van Gennep hem in zo'n dubbelslachtige positie bracht, - en niet dat hij het oneens zou zijn met de koers van het Tijdschrift. Zijn bedankbrief vervolgt: "Ons blad zal zich de komende jaren steeds meer ontwikkelen tot een orgaan voor de gehele sociale geschiedschrijving en dat is meer dan ik aan kan. Ik weet alleen iets van het beperkte gebied van socialisme en arbeidersbeweging. En daar wil ik mij ook in de komende jaren toe beperken. Voorlopig zal ik dit doen binnen het kader van de SUN". Tenslotte deelt hij mee graag aan het Tijdschrift te blijven meewerken.

Uit het laatste geciteerde blijkt dat Harmsen het bredere terrein naar hij meende niet aankon, niet dat hij er bezwaar tegen had; hetzelfde gold uiteraard ook vóór januari 1975. Uit het citaat blijkt, dunkt mij, ook dat hij de geschiedenis van socialisme en arbeidersbeweging toen nog zag als een beperkt gebied binnen de gehele sociale geschiedschrijving en niet als een aparte discipline. Zijn aanbod tot verdere medewerking aan het blad toont aan, dat hij meende dat artikelen over de geschiedenis van socialisme en arbeidersbeweging, zoals hij ze placht te schrijven en verder wilde schrijven, in het Tijdschrift welkom zouden zijn. Terecht. Zijn aanbod werd aanvaard. In november 1975 werd hij benoemd tot bestuurslid van de NVSG.

Oi, oi, ach, ach, wat heb ik nu weer op mijn geweten?
Volgens Th. van Tijn heb ik in het artikel waarin ik voor Groniek enkele opmerkingen over de verhouding van de geschiedschrijving van de arbeidersbeweging en de sociale geschiedenis in ons land op papier zette, een aantal mededelingen en suggesties ten aanzien van de SHSK/NVSG - geschiedenis gedaan, die "volstrekt onjuist" zijn. Met de bedoeling een eigen periodieke uitgave van uitgeverij SUN op dit gebied te rechtvaardigen, werd deze geschiedenis door mij bewust verkeerd weergegeven ("...nu ja, minder juist herschreven "). Van Tijn, oud-voorzitter van de NVSG, spreekt van "oneigenlijke geschiedschrijving", en zet - naar ik begrip - mijn vervalsing recht .

onjuiste mededelingen

Inderdaad staan er in mijn artikel tenminste twee onjuiste mededelingen. In het citaat waarin de belangstelling van de NVSG staat omschreven, zijn de "sociale bewegingen" weggelaten; en de werkgroepen ' Geschiedenis nederlandse arbeidersbeweging' kwamen niet in 1969, maar in 1971 tot stand (pag. 7, achter-eenvolgens linkerkolom bovenaan en rechterkolom onderaan). Ik dank Th. van Tijn voor deze opmerkingen. Voor mijzelf is het in elk geval in zoverre een geruststelling te weten dat mijn aantekeningen korrekt zijn; kennelijk werd ik pas bij het overtuiken door mijn slechte bedoelingen overmand. Voortaan moet ik hier op letten.

onjuiste suggesties

Over de suggestie die ik, volgens Th. van Tijn, wek van een jarenlange, interne richtingenstrijd binnen de NVSG met tenslotte een meerderheid en een minderheid, kan ik kort zijn. Die bedoeling heb ik niet gehad. Was een strijd met een dergelijke af-

loop er geweest, dan had ik die zeker genoemd, en ook moeten noemen. Wat ik in mijn artikel heb gesteld, is dat de nieuwe belangstelling voor de geschiedenis van socialisme en arbeidersbeweging bij vooral de studentenbeweging aansluiting heeft gevonden bij activiteiten van leden die zich binnen de NVSG al langer met datzelfde onderwerp bezig hielden. Van Tijn maakt voldoende duidelijk dat de laatsten hun activiteiten, ondanks de verbreding van de sociale geschiedenis, niet als onverenigbaar met de NVSG-bemoeienissen beschouwden. De ontwikkeling van studiekring van geïnteresseerde beroepshistorici en amateurs zonder wetenschappelijke pretenties (SHSK) naar beroepsvereniging van sociaal-historici (de huidige NVSG), die als gevolg had dat de geschiedschrijving van de arbeidersbeweging een andere werd, sluit echter het bestaan van verschillende interpretaties binnen de vereniging niet uit. Zoals trouwens uit het artikel van Diederiks in het themanummer van Groniek nog eens blijkt.

Ten aanzien van Th. van Tijn's "persoonlijke opvattingen" heb ik niets willen suggereren. Wel heb ik zijn opvatting over geschiedschrijving van de arbeidersbeweging niet bij de dialektiese benadering van het Jaarboek ingedeeld, maar bij de structurele van de NVSG, van welke vereniging hij vele jaren voorzitter was. Daarbij hoort zijn huidige conceptie voor de bestudering van in het bijzonder een "arbeidersvakbond" met als harde kern het verkoopkartel-zijn van arbeidskracht, wat mij te veel van een gegeven markt-situatie uitgaat en te weinig van de beweging die zich voor de realisering van een betere maatschappij inzet. Indien politieke en militaire geschiedenis enerzijds en klassenstrijd-geschiedenis anderzijds met elkaar zijn te vergelijken, ben ik het eens met de stelling, dat de geschiedenis van een slag niet kan worden beperkt tot de bestudering van één

leger. Hier gaat het echter om de uitgangspunten van onze zienswijze op het doen en laten van dat ene leger.

bedoeling ?

De bedoeling die Th. van Tijn mij in de schoenen schuift, laat ik voor zijn rekening. Eerlijk gezegd, zie ik er het nut niet van in op deze plaats in te gaan op konflikten uit de geschiedenis van de SHSK/ NVSG en haar tijdschrift, of de rol van Van Tijn daarin. Waarom eigenlijk brengt Th. van Tijn op dit moment al deze NVSG-zaken naar buiten? Waarom citeert hij zo maar uit een interne brief? En wat bij dit soort affaires helaas gebruikelijk schijnt te zijn, waarom doet hij dat onvolledig? Ik voel daar niets voor, daar gaat mijn artikel toch niet over? Wat mij betreft, kan dat beter

gebeuren binnen de NVSG of in een geschiedverhaal van de vereniging. Voor de NVSG acht ik Van Tijn's vorm van reageren niet gelukkig.

eigenlijke/ oneigenlijke geschiedenis

Voor een toelichting op de termen eigenlijke en oneigenlijke geschiedenis, zoals de redactie van het Jaarboek voor de geschiedenis van socialisme en arbeidersbeweging in Nederland die hanteert, kan ik hier behalve naar onze redactionele inleiding verwijzen naar het artikel dat Paul van Tongeren voor de Groninger Universiteitskrant schreef, dat een dezer weken zal verschijnen.

Bob Reinalda

1. Hoe zo eigenlijk herschreven ?

